

Nieuwsflits

Nieuwsflits 13, april 2017

Beste KKNN'ers,

Om opnieuw de vragen rond krimp en leefbaarheid goed in kaart te brengen is een nieuwe Kennisagenda voor Noord-Nederland gemaakt. Landelijk is hetzelfde gedaan met alle krimp-provincies in Nederland binnen het Kennisplatform Demografische Transitie (KDT).

In deze Nieuwsbrief aandacht voor de noordelijke kennisagenda. En voor een onderzoek dat in gaat op een vraag uit de kennisagenda over ruimtelijke ongelijkheid. Met de kennisagenda willen we vragen en onderzoek meer koppelen. Eind juni gaat KKNN om tafel met noordelijke onderzoeksinstellingen om te kijken of we nog meer (lopend) onderzoek kunnen verbinden aan deze kennisagenda.

Op de website van het KKNN vindt u de Kennisagenda's, noordelijk en landelijk, en het onderzoek naar het gebruik van voorzieningen.

Tot slot hoop ik u weer te treffen op het komende Krimpcafé 18 mei over ruimte in zorg, waar inspirerende sprekers graag met u kennis en ervaringen willen delen.

Elly van der Klauw
Projectleider KKNN

Zorg, economische vitaliteit en andere thema's op nieuwe kennisagenda

Sinds 2013 maakt het Kennisnetwerk Krimp Noord-Nederland (KKNN) een kennisagenda om bij te dragen aan een oplossing voor de bevolkingsdaling in Noord-Nederland. In maart is de kennisagenda vernieuwd en vastgesteld door de stuurgroep van het KKNN. De nieuwe agenda draait om de thema's leefbaarheid en zorg, economische vitaliteit, relatie stad-platteland en ruimtelijke ongelijkheid. Bijzonder hoogleraar bevolkingsdaling en leefbaarheid voor Noord-Nederland Bettina Bock licht de onderzoeksvragen op de nieuwe kennisagenda toe.

Door Nynke Koornstra

De bedoeling van de kennisagenda is om te inventariseren welke actuele vragen er leven binnen de krimpproblematiek. Daarom wordt de kennisagenda regelmatig vernieuwd. "In de vorige kennisagenda stond het thema wonen centraal. Op de nieuwe agenda staan onderzoeksvragen die tot nu toe minder aandacht hebben gekregen maar die juist nu sterk spelen," licht Bettina Bock toe.

Leefbaarheid en zorg

Door de toenemende vergrijzing blijft het een uitdaging om in krimpregio's voldoende goede zorg te kunnen bieden. Bettina vertelt: "Door de reorganisatie in de gezondheidszorg wordt de zelfredzaamheid van mensen in de participatiemaatschappij steeds belangrijker. We vroegen ons af hoe we daarmee om kunnen gaan in de context van veroudering. Hoe kunnen we bijvoorbeeld de zorg voor ouderen op den duur veiligstellen?" Op de nieuwe kennisagenda is een thema leefbaarheid en zorg te vinden waarbinnen dit soort onderzoeksvragen worden gesteld.

Hechte samenwerking stad en platteland

Het thema economische vitaliteit speelde volgens Bettina al een rol op de kennisagenda. De noordelijke krimpregio's hebben belang bij een hechte samenwerking tussen stad en platteland en de bevolking van krimp- en anticipeergebieden is sociaaleconomisch gezien kwetsbaarder dan de bevolking elders in Nederland. Binnen de thema's relatie stad en platteland en ruimtelijke ongelijkheid wordt aandacht geschonken aan deze uitdagingen.

Bettina Bock

Zichtbaar voor de buitenwereld

Met de nieuwe kennisagenda worden de thema's op het gebied van de krimpproblematiek in het noorden zichtbaar voor de buitenwereld. Hierdoor opent zich een weg voor bijvoorbeeld nieuwe vormen van samenwerking. Bettina zelf heeft de kennisagenda al gebruikt om studenten een idee te geven van interessante onderwerpen voor hun scriptie. Tenslotte zegt ze: "Het doel van het KKNN is kennis verspreiden en delen, maar ook om kennis te ontwikkelen. Met de kennisagenda wijzen we op het belang van kennis en willen we het gesprek op gang brengen."

Waarom krimpgebieden een groter beroep doen op het sociaal domein

Bewoners in krimpgebieden doen een groter beroep op Wmo, de Jeugdwet en de Participatiewet dan overige Nederlanders. Deze conclusie trok het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) in 2016. Redenen werden niet gegeven. Daarom gingen onderzoekers uit de krimpgebieden zelf op zoek naar het hoe en waarom. Onder hen Martin Bakker van CMO STAMM. 'De nadruk lag op het verzamelen van verklaringsrichtingen,' zegt hij.

Door Eduard van den Hoff

Bakker benadrukt dat het de onderzoekers niet om harde feiten ging. 'We hebben lokale beleidsmakers, vertegenwoordigers van uitvoeringsorganisaties en experts uit de Friese, Groningse, Drentse en Limburgse krimpregio's uitgenodigd om in rondetafelgesprekken op de uitkomsten van het SCP te reflecteren. Dat heeft tot meerdere plausibele verklaringen geleid. Die zullen door het SCP worden gebruikt voor een verdiepende studie later dit jaar.'

Mentaliteit

Een verklaringsrichting voor het hoge voorzieningsgebruik ligt mogelijk in de mentaliteit van de bevolking. Zo overheerst in Oost-Groningen een laag sociaal vertrouwen en uitzichtloosheid. 't Ken nait ans is een kenmerkende uitspraak uit dit gebied. Noordoost Friesland kent soms dorpen met gesloten orthodox gereformeerde gemeenschappen met relatief veel verstandelijk gehandicapten. In Oost-Drenthe lijken inwoners van zanddorpen initiatiefrijker dan die van veendorpen, waar veel problematiek heerst. In Limburg zaten vooral de katholieke kerk en de mijnbouw een verticale bevolkingsmobiliteit in de weg. Gevolg? Een lage eigenwaarde.

- 't Ken nait ans: expressie van laag sociaal vertrouwen en uitzichtloosheid-

Aanbod schept vraag

'Alle krimpgebieden kennen gebrek aan werk. Een uitkering of dagbestedingsplaats biedt dan mogelijk meer zekerheid in het bestaan dan een flexibele arbeidsmarkt', vertelt Bakker. Andere overeenkomst in krimpgebieden is dat instanties en gemeenten het de bevolking relatief gemakkelijk maken een beroep te doen op het sociale domein. Het aanbod schept vraag. Natuurlijk zijn er ook verschillen in de krimpgebieden. Zo zorgt de fysieke afstand tot voorzieningen en het slechte openbaar vervoer ervoor dat men in Noordoost Friesland minder gebruik maakt van Wmo en jeugdvoorzieningen.

Leefstijl

Wat alle krimpgebieden parten speelt, is de armoedetrek: werklozen uit heel Nederland trekken naar goedkope huurwoningen in de periferie. Hun leefstijl is vaak minder gezond. Dat geldt ook voor de oorspronkelijke bewoners van de krimpgebieden, waar het gros van de hoger opgeleide jongeren is weggetrokken. In hoeverre het onderzoek nu ook antwoord biedt op vragen uit de kennisagenda van KKNN over ruimtelijke ongelijkheid, zegt Bakker: 'Het draagt bij door mogelijke verklaringsrichtingen aan te reiken die met lokale kennis zijn samengebracht. Voor de harde feiten moet onder andere het kwantitatieve vervolgonderzoek van SCP zorgen.'

Agenda

Donderdag 18 mei 2017

Krimpcafé: Ruimte in zorg

MFA de Schans te Een

13.30-17.15 uur (inloop 13.30 uur,
start 14.00 uur)

[meer info](#)